

МІСЦЕ ТА РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ МВС УКРАЇНИ

ROLE AND PLACE OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF IMPLEMENTATION OF REFORMS IN THE SYSTEM OF THE BODIES OF MIA OF UKRAINE

Кочеров М.В.

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри адміністративного права

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Стаття присвячена питанням визначити призначення, роль та місце Національної поліції України як суб'єкта реалізації реформ, що відбуваються в органах системи МВС. Зазначається, що компетенція Національної поліції як суб'єкта забезпечення реформ представляє собою систему прав та обов'язків поліції, що визначені відповідними нормативно-правовими та правовими актами відповідно до функцій та завдань цього органу, з питань забезпечення формування та реалізації реформ, слугують гарантіями здійснення відповідної діяльності та визначають її місце та роль у процесах реформ, які відбуваються у державі.

Ключові слова: роль, місце, поліція, реформи, МВС України, реалізація.

The article is devoted to defining the purpose, role and place of the National Police of Ukraine as a subject of implementation of reforms taking place in the bodies of the Ministry of Internal Affairs. It is noted that the competence of the National Police as a subject of reform is a system of rights and responsibilities of the police, defined by relevant regulations and legal acts in accordance with the functions and tasks of this body to ensure the formation and implementation of reforms, serve as guarantees relevant activities and determine its place and role in the reform processes taking place in the state.

Key words: role, place, police, reforms, Ministry of Internal Affairs of Ukraine, implementation.

Актуальність теми. Для Національної поліції визначення місця та ролі в умовах реформ, що відбуваються в системі органів МВС України та державі має особливе значення, оскільки поліція виконує багато завдань, пов'язаних з формуванням державної політики у визначених сферах, забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку тощо. Тому не випадково, що компетенція є важливою складовою правового статусу органу державної влади і може бути визначена лише за умови попереднього з'ясування мети й завдань, що стоять перед Національною поліцією, аналізу функцій, що покладені на цей орган державної влади. З огляду на це дослідження питань ролі та місця Національної поліції в процесах реформ має практичне значення.

Стан наукових досліджень. Питання статусу правоохоронних органів, поліції, її компетенції тощо досліджували у своїх роботах такі українські вчені, як С.М. Братусь, В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, І.П. Голосніченко, О.М. Джу́жа, Є.В. Додін, С.Д. Дубенко, П.В. Журавльов, Р.А. Калюжний, В.В. Коваленко, В.К. Колпаков, О.В. Копан, О.В. Кузьменко, О.В. Негодченко, В.І. Олєфір, В.І. Осадчий, В.М. Плішкін, В.Д. Сущенко, В.І. Шакун, М.Я. Швець, В.М. Шкарупа й інші. Водночас питання ролі та місця Національної поліції України як суб'єкта реалізації реформ, що відбуваються в органах системи МВС України не проводилось.

Тому **мета статті** – на основі аналізу загально-теоретичних учень та досліджень визначити призначення, роль та місце Національної поліції України як суб'єкта реалізації реформ, що відбуваються в органах системи МВС.

Виклад основного матеріалу

Компетенція Національної поліції з питань забезпечення реформ складається із сукупності прав та обов'язків поліції щодо організації та контролю виконання поліцією Конституції та законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, а також наказів і доручень Міністра внутрішніх справ України з питань, що належать до сфери діяльності поліції; внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ України пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони та захисту прав і свобод людини, а також інтер-

есів суспільства і держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг; представлення у визначеному порядку поліцію у відносинах з іншими органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, іншими організаціями в Україні та за кордоном; звітування перед Міністром внутрішніх справ України про виконання покладених на поліцію завдань і повноважень, у тому числі з питань реалізації реформ; розподіляє обов'язки між своїми заступниками з вищенаведених питань; підписує накази поліції; скасовує повністю чи в окремі частині акти територіальних органів поліції; у межах повноважень надає доручення, обов'язкові для виконання поліцейськими, державними службовцями і працівниками поліції.

Щодо сфер відання, предметів, об'єктів, на які поширюються владні повноваження Національної поліції з питань реалізації реформ відповідно до напрямів діяльності, то, як випливає зі змісту Положення про Національну поліцію, вона є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Тому, вочевидь, компетенція поліції з питань реалізації відповідної державної політики та реформ пов'язана з такою діяльністю, як «організація», «координація», «взаємодія» та «моніторинг», «аналітика», тому що безпосередньо участі у формуванні цієї політики у тому числі і реформ не бере.

Аналіз законодавства дозволяє виділити окремі групи прав та обов'язків Національної поліції у відносинах з Президентом України, Кабінетом Міністрів України, МВС України та іншими центральними органами виконавчої влади, з питань реалізації реформ:

1) політичні:

– реалізація державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

– реалізація реформ у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

- участь у реалізації реформ у сферах національної безпеки та оборони, у системі правоохоронних органів, протидії тероризму;

- внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також поліцейських послуг;

- внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ пропозицій щодо подальших реформ у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також поліцейських послуг;

- внесення на розгляд Президенту України, Кабінету Міністрів України пропозицій щодо подальших реформ в правоохоронній сфері, у сфері безпеки та оборони тощо;

- внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ проекти законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, а також визначає позицію щодо проектів, розробниками яких є інші міністерства;

- внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ проекти нормативно-правових актів МВС з питань, що належать до компетенції Національної поліції;

2) кадрові:

- затвердження положення про структурні підрозділи центрального органу управління Національної поліції;

- внесення Міністром внутрішніх справ подання щодо кандидатур на посади своїх першого заступника та заступників;

- призначення на посаду та звільняє з посади за погодженням з Міністром внутрішніх справ керівників і заступників керівників структурних підрозділів центрального органу управління Національної поліції; призначає на посаду та звільняє з посади державних службовців та інших працівників центрального органу управління Національної поліції;

- прийняття на службу та звільняє із служби, призначає на посаду та звільняє з посади поліцейських відповідно до закону;

- призначення на посаду та звільняє з посади керівників територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів Національної поліції за погодженням з Міністром внутрішніх справ;

3) управлінсько-розпорядчі:

- видання обов'язкових до виконання територіальними органами поліції накази та доручення з питань, що належать до сфери діяльності поліції у тому числі щодо реалізації реформ;

- організація виконання Національною поліцією та її територіальними органами Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, а також реформ;

- подання на затвердження Міністрові внутрішніх справ плани роботи Національної поліції;

- подання на затвердження Міністрові внутрішніх справ пропозиції щодо плану дій поліції з питань реалізації реформ;

- забезпечення виконання Національною поліцією та її територіальними органами наказів МВС та доручень Міністра внутрішніх справ з питань, що належать до компетенції Національної поліції у тому числі з питань реалізації реформ;

- скасування повністю чи в окремій частині акти територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів Національної поліції;

4) аналітичні:

- здійснення моніторингу оперативної обстановки в державі, вивчення, аналіз і узагальнення результатів та ефективності поліцейської діяльності, інформування у порядку та спосіб, які передбачені законом, органів дер-

жавної влади, органів місцевого самоврядування, а також громадськості про здійснення державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

- бере участь у визначенні основних напрямів розвитку науки і освіти з питань діяльності Національної поліції, в організації та проведенні відповідних науково-дослідних, дослідно-конструкторських, кримінологічних і соціологічних досліджень, а також у впровадженні їх результатів в освітній процес та практичну діяльність;

5) контрольні:

- звітує перед Міністром внутрішніх справ про виконання планів роботи Національної поліції та покладених на неї завдань у тому числі щодо реалізації реформ;

- контролює діяльність територіальних органів Національної поліції, підприємств, установ та організацій з питань впровадження реформ;

- контролює діяльність територіальних органів Національної поліції, підприємств, установ та організацій з питань виконання ними Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, а також стратегічних та програмних документів які містять положення щодо реформ в Національній поліції;

- приймає рішення щодо проведення перевірки діяльності територіальних органів поліції з питань реалізації реформ та виконання Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України стратегічних та програмних документів які містять положення щодо реформ в Національній поліції;

- заслуховує звіти про виконання територіальними органами поліції їх планів роботи, стану реалізації державної політики та реформ у визначених сферах;

6) координації та взаємодії:

- забезпечує взаємодію Національної поліції з відповідальним за взаємодію структурним підрозділом МВС, визначеним Міністром внутрішніх справ;

- залучення в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань реалізації реформ;

- одержання в установленому законодавством порядку від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;

- взаємодія з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами та організаціями з питань реалізації реформ.

Основним нормативно-правовим актом, яким регулюється порядок реалізації компетенції МВС України у взаємовідносинах з центральними органами виконавчої влади, які входять до сфери відання міністерства, є Наказ МВС України № 1250 від 25.11.2016 «Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ» [1].

Як бачимо, цей наказ регулює дуже важливі напрямки діяльності МВС України у взаємодії з іншими центральними органами виконавчої влади, що входять до сфери

його відання, а саме: нормотворчості, планування, контролю та обміну інформацією.

Повноваження Національної поліції (права та обов'язки) стосовно внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики в зазначених сферах полягають у наступному.

Національна поліція здійснює планування своєї діяльності за визначеними Міністром пріоритетними напрямками роботи. З метою забезпечення послідовної та узгодженої діяльності з формування та реалізації державної політики у відповідній сфері (у тому числі й з питань реформ) Національна поліція формує річний план роботи та подає його до МВС для затвердження Міністром. Департамент формування політики щодо підконтрольних Міністрові органів влади та моніторингу МВС і Управління взаємодії з Національною поліцією відповідно до компетенції спільно з іншими заінтересованими структурними підрозділами апарату МВС опрацьовують проект річного Плану Національної поліції, пропозиції щодо реформ та передають його на затвердження Міністру.

Певні права стосовно особливостей реалізації Національною поліцією державної політики у визначених сфе-

рах та реформ має МВС України. Ці права передбачають обов'язки Національної поліції з питань реалізації державної політики у визначених сферах та подальших реформ.

Компетенція Національної поліції як суб'єкта забезпечення реформ представляє собою систему прав та обов'язків поліції, що визначені відповідними нормативно-правовими та правовими актами відповідно до функцій та завдань цього органу, з питань забезпечення формування та реалізації реформ, слугують гарантіями здійснення відповідної діяльності та визначають її місце та роль у процесах реформ, які відбуваються у державі.

Компетенція Національної поліції як суб'єкта забезпечення реформ є складовою змісту її адміністративно-правового статусу у цій сфері, який доповнюється такими важливими елементами, як її завдання, функції, характер взаємозв'язків з іншими органами (як по «горизонталі», так і по «вертикалі»), місце в ієрархічній структурі суб'єктів, що забезпечують формування та реалізують реформи в державі, порядок вирішення правових, організаційно-адміністративних, матеріально-технічних та інших питань, юридичні межі самостійності даного органу, встановлені законодавством з питань реалізації реформ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ: наказ МВС України від 25.11.2016 № 1250.